

פרשת אמור

האחריות היהודית - כל יהודי כשגריר וכמנהיג

שתי מצוות הנוגעות בעצם מהותה של הזהות היהודית, משובצות בפרשת השבוע. **"וְלֹא תַחֲלִלוּ אֶת שֵׁם קְדֹשִׁי. וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל..."** (ויקרא כב, לב). לפנינו מצוות לא תעשה ומצוות עשה: איסור לחלל את שם ה' – וחיוב לקדש את שם ה'.

קידוש השם נעשה כאשר התנהגותם של בני ישראל מעוררת כבוד כלפי ה' ואמונתם, בעוד חילול השם מתרחש כאשר מעשיהם מביאים לזלזול בערכים היהודיים. התורה מלמדת כי שמו של ה' בעולם תלוי בהתנהגות עם ישראל, משום שהקשר בין ה' לבני ישראל מייחד את אמונתם ומייצג את נוכחותו בעולם.

משה רבנו הבין שההיסטוריה היהודית היא עדות חיה לקיומו של ה', ושעם ישראל הוא שגריר האל בעולם. הנביאים, כמו עמוס ויחזקאל, הזהירו שההתנהגות הלא ראויה של העם גורמת לחילול השם ומחלישה את האמונה בעיני האומות. כאשר עם ישראל שומר על יושרה מוסרית וחיים יהודיים אותנטיים, הוא מקדש את שם ה'. לעומת זאת, התנהגות לא מוסרית של יהודים – כמו רמאות או פגיעה בזולת – מחללת את השם ויוצרת רושם שלילי כלפי היהדות.

**קידוש השם וחילול השם אינם רק עניינים אישיים
אלא בעלי השפעה ציבורית רחבה, הממחישים
את הקשר הישיר בין הנהגה מוסרית לבין האופן
שבו החברה כולה נתפסת על ידי אחרים.**

מנהיגות יהודית אמיתית, מחייבת דוגמה אישית ועמידה בסטנדרטים מוסריים גבוהים. מנהיגים נדרשים להוות מופת של יושר, אצילות ואחריות ציבורית, שכן כל מעשה שלהם מקרין על כלל הקהילה ויכול להוות קידוש או חילול השם. הרמב"ם בהלכות יסודי התורה כתב כך: **"אם דקדק החכם על עצמו**, והיה דיבורו בנחת עם הבריות, ודעתו מעורבת עימהם, ומקבילן בסבר פנים יפות, ונעלב מהן ואינו עולבן, מכבד להן ואפילו למקילין לו, ונושא ונותן באמונה... עד שיימצאו הכול מקלסין אותו ואוהבין אותו, ומתאוין למעשיו – הרי זה קידש את השם".

מנהיג אמיתי אינו רק זה שמציב חוקים, אלא זה שמתנהל באמינות, בנועם ובכבוד לאחרים, ובכך משפיע ומוביל את הציבור לעשיית הטוב.

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספרייו השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

מנהיגות - מודל לחקי

יש שהגדולה נופלת עליהם

האחריות האישית של כל יהודי לייצג את עמו בכבוד, כפי שהרב נורמן לם מ"ישיבה יוניברסיטי" אהב לספר על מנדל המלצר. לאונייה של שיט תענוגות הגיעה בקיץ 1976 הידיעה על מבצע אנטבה ושחרור הישראלים שנחטפו בידי מחבלי אש"ף לאוגנדה. הנופשים באונייה רצו להביע איכשהו את הערצתם לישראל ולעם היהודי. חיפשו אם יש יהודי באונייה, ומצאו אחד בלבד: מנדל המלצר. טקס רב רושם נערך על הסיפון, ובו הביע רב החובל בשם כל הנוסעים הוקרה למנדל, שמצא לפתע את עצמו על תקן שגריר העם היהודי.

"אל תפחד מן הגדולה. יש שנולדים גדולים, יש שמשיגים גדולה, ויש שהגדולה נופלת עליהם", כתב שקספיר במחזהו "הלילה השנים-עשר". והיהודים לאורך ההיסטוריה נושאים באחריות זו. הבחירה בידו - האם נקיים קידוש השם ונשפיע לטובה על סביבתנו, או חלילה ההפך. על כל אדם וקל וחומר על מנהיגים לקחת אחריות כפולה: לשמש דוגמה אישית ולחנך את סביבתם להיות שגרירים טובים של העם היהודי, ולפעול ליצירת עולם טוב יותר דרך ערכים של מוסר ואחריות.

כל אחד יכול להיות שגריר טוב!

אמונו של הקב"ה בנו היה גדול דיו שימנה אותנו לשגריריו בעולם הזה, עולם ששכיחות בו הגסות, האלימות והבוגדנות. הבחירה בידנו. האם חיינו יהיו קידוש השם, או חלילה להפך? **לעשות דבר מה, אפילו מעשה אחד בכל החיים; לגרום למישהו לברך על כך שיש א-לוהים בשמיים, אשר מעורר אנשים על הארץ לעשות את הטוב - הוא אולי ההישג הגדול ביותר שאפשר לשאוף אליו.**

שקספיר הגדיר נכונה את האתגר: **"אל תפחדו מן הגדולה"**. מנהיגים גדולים לוקחים עליהם אחריות כפולה: לשמש שגרירים טובים של עמם, ולעודד את בני עמם להיות אף הם שגרירים כאלה.

עקרונות
במנהיגות

האם אתם מרגישים שאחריות זו,
המוטלת גם עליכם, כבדה?

איך ניתן לעודד את צוות בית הספר לשמש דוגמה אישית
של ערכים, מוסר ויושר?

עקרונות במנהיגות - הרב יונתן זקס | האחריות היהודית

עקרונות בחינוך

אחריות אישית כשליחות ציבורית

צוותי חינוך:

- **אחריות אישית כשליחות ציבורית:** כיצד נוכל להנחיל לתלמידים את ההבנה שכל אחד מהם מייצג את ערכים של היהדות וערכים אוניברסליים בהתנהלותו היומיומית?
- **תפקיד החינוך בעיצוב מנהיגות:** באילו דרכים ניתן להעצים את התלמידים להרגיש מחויבים להיות "שגרירים" של ערכים ומידות טובות?
- **התמודדות עם אתגרי העולם המודרני:** כיצד ניתן לסייע לתלמידים להתמודד עם לחצים חברתיים תוך שמירה על זהותם וערכיהם?

תלמידים:

- **אחריות אישית כשליחות ציבורית:** כיצד ההתנהגות האישית שלכם יכולה להשפיע על הדרך בה אחרים רואים את היהדות?
- **תפקיד החינוך בעיצוב מנהיגות:** איך אתם יכולים להיות מודל חיובי לחבריכם ולהשפיע על סביבתכם בהתנהגותכם?
- **התמודדות עם אתגרי העולם המודרני:** כיצד ניתן לשמור על הערכים שלנו במציאות שבה לחצים חברתיים עלולים לגרום לנו להתפשר עליהם?